

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Chiselița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Lupașco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 01 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a ț ă :

La 12 august 2022, Vasili Lupașco s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr.295 ef. din 31 mai 2022 cu privire la procedurile de personal în privința angajaților Inspectoratului General al Poliției și Subdiviziunilor subordonate acestora, au fost încetate raporturile de serviciu în temeiul cererii personale, începând cu data de 01 iunie 2022.

Potrivit certificatului nr.34/35-5073 din 01 iunie 2022, vechimea totală de muncă constituie 26 ani 2 luni.

La 13 iunie 2022, s-a adresat cu cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț, cu privire la stabilirea și achitarea pensiei, iar prin Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț din 30 iunie 2022, a fost dispusă respingerea cererii.

În motivarea deciziei, Direcția Generală CTAS Edineț a invocat că, perioada de activitate 14 octombrie 2011 – 14 septembrie 2012 și 20 decembrie 2019 – 01 iunie 2022, în funcție de polițist de pază și escortă în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al Inspectoratului de Politie, calculate două luni vechime în muncă pentru una lună de serviciu, în baza Ordinului nr. 96 din 20 martie 2018 emis de către Ministerul Afacerilor Interne, nu pot fi raportate și calculate în baza prevederilor pct.

8 lit. d) din Hotărârea Guvernului n.78/1994. Astfel, potrivit actelor normative în vigoare, perioadele de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție, se calculează fără înlesniri (1:1). Potrivit documentelor aferente dosarului de pensionare, vechimea în muncă constituie 22 ani 09 luni, necesar fiind 25 ani.

În circumstanțele enunțate, reclamantul a contestat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț din 30 iunie 2022 cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, iar prin Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1468/22 din 21 iulie 2022, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

În viziunea reclamantului decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț din 30 iunie 2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1468/22 din 21 iulie 2022 sunt ilegale în fond, urmând a fi anulate, cu obligarea pârâtului să-i calculeze pensia pentru vechime în muncă, or, în perioada de activitate în cadrul organelor afacerilor interne, și anume: 14 octombrie 2011 – 14 septembrie 2012 a deținut funcția de Polițist, polițist șofer al Izolatorului de Detenție Provizorie al CPR Edineț, vechimea în muncă urmând a fi calculată potrivit formulei: 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu; în perioada 20 decembrie 2019 – 01 aprilie 2020, a deținut funcția de Subofițer al Serviciului Detenție și escortă a IP Edineț, vechimea în muncă urmând a fi calculată potrivit formulei: 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu; în perioada 01 aprilie 2020 – 01 iunie 2022, a deținut funcția de Subofițer superior al Serviciului Detenție și escortă a IP Edineț, vechimea în muncă urmând a fi calculată potrivit formulei: 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu. Astfel, concluzia expusă în administrative contestate este contrară Legii.

Cu referire la prevederile pct.8 lit.d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994, reclamantul Vasili Lupașco a mai indicat că, această normă de drept stipulează expres că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și a sistemului penitenciar se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

Din esența acestor norme de drept rezultă că, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate, este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici. Mai mult de atât, riscul la care au fost și sunt supuși colaboratorii de poliție, pe parcursul serviciului în cadrul Batalionului serviciului escortă și pază al CGP mun. Chișinău, a fost reflectat ulterior în cadrul Notei informative a Procuraturii mun. Chișinău nr. 12-6d/04 din 15 decembrie 2004, în Nota informativă a Ministerului Justiției nr. 04/3883 din 17 mai 2006, actul comisiei formate de Direcția medicală a MAI nr. 17/7-55 din 24 noiembrie 2006, cât și prin

Hotărârea Parlamentului Nr.370-XVI din 28 decembrie 2005 privind rezultatele controlului efectuat de Comisia parlamentară specială asupra situației preveniților ținuți în stare de arest în izolatorul de urmărire penală nr.13 al Departamentului Instituțiilor Penitenciare ale căror dosare se află pe rol în instanțele judecătorești, inclusiv și prin numeroasele condamnări a Republicii Moldova de CEDO.

În instanță reclamantul Vasili Lupașco a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț din 30 iunie 2022 prin care s-a respins cererea în stabilirea pensiei, ca fiind ilegală în fond; anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.1468/22 din 21 iulie 2022 de respingere a cererii prealabile, ca fiind ilegală în fond și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil de stabilire și achitare a pensiei pentru vechime în muncă conform Certificatului nr. 34/35-5073 din 01 iunie 2022, emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală în serviciu, cu înlesniri: 26 ani 2 luni.

Prin Hotărârea din 01 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), acțiunea intentată la cererea lui Vasili Lupașco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției a fost admisă.

Au fost anulate Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. 08/2022/21858 din 30 iunie 2022 privind respingerea cererii de stabilire a pensiei lui Vasili Lupașco și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.L-1468 din 21 iulie 2022 emisă la soluționarea cererii prealabile.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual, prin care să dispună stabilirea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă lui Vasili Lupașco în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23.06.1993, începând cu 01 iunie 2022, ținând cont de vechimea în muncă de 26 ani 02 luni.

Prin decizia din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 01 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea soluției sale, instanțele au evidențiat că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entități ce cad sub incidența reglementărilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, reclamantului fiind corect calculată vechimea în muncă de 26 ani 02 luni, ca urmare beneficiind de dreptul la pensie.

La 11 ianuarie 2024 și la 26 martie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea cererii de recurs a reiterat circumstanțele de fapt și de drept din cererea de apel.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.

Instanța de recurs constată că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces prin poșta electronică la 12 martie 2024 (f.d. 100), astfel, depunând recursul la 11 ianuarie 2024 și la 26 martie 2024, recurenta a acționat în interiorul termenului legal.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Completul de judecată îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale..

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și

întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages

Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă